

slovenski čebelar

1 9 6 7

LETO LXIX

ŠT. 12



SLOVENSKI ČEBELAR

GLASILO ČEBELARSKIH ORGANIZACIJ SLOVENIJE

Št. 12

Ljubljana, 1. decembra 1967

Leto LXIX

VSEBINA

Julij Mayer: Moja kritika	281
Virmašan: Kam z medom	284
H. B. H.: Razočaranje mladega čebelarja	286
Edi Senegačnik: Spominski delovni program ob Janševi 200-letnici	288
Janez Zadnikar: Naš čebelarski krožek	291

NAŠA ORGANIZACIJA

Iz sejnega zapisnika IO z dne 5. septembra 1967. Iz zapisnika o seji izvršnega odbora Zveze dne 16. oktobra 1967. Kako smo se vozili na Krim. Ivan Blaznik — 80-letnik. Franc Končan — 80-letnik. Letošnja pomlad	292
---	-----

OSMRTNICE

Dr. Milan Podgornik. Franc Safarič	296
--	-----

UVODNA FOTOGRAFIJA: Medlo novembrsko sonce je le zvalo čebelice na brado (Foto ing. F. Šivic).

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačujejo letno članarino 1700 din, ga prejemaajo zastonj. Izdaja ga Zveza čebelarskih društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva cesta 3/II, tiska CP Delo — obrat Triglavsko tiskarna v Ljubljani, ureja uredniški odbor: Valentin Benedičič, Ivan Majcen, Slavko Raič, France Rome, Edi Senegačnik in Jožko Slander. Odgovorni urednik Edi Senegačnik. Letna naročnina za nečlane 2000 din, za inozemstvo 2500 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 230 din, na 16 straneh 120 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. To velja tudi za naročnino. Številka žiro računa pri Narodni banki v Ljubljani, Miklošičeva cesta, 501-8-268/1



MOJA KRITIKA

JULIJ MAYER

Predragi prijatelji čebelarji, z vami nisem in ne morem biti zadovoljen, ker ugotavljam, da preveč površno berete našega Čebelarja. O jej, zdi se mi, da sem dregnil globoko v osje gnezdo! Želite dokaze?

V lanski prvi številki Čebelarja sem nakazal dva problema, ki sta za nas slovenske čebelarje izredne važnosti.

Na 25. strani je objavljen kratek člančič »Ali potuje matica za soncem?« V njem potrjuje čebelar Schneider tozadevno ugotovitev nekega drugega čebelarja iz leta 1963. Takrat sem pripisal: »Vsekakor zanimiva ugotovitev, ki nam bo pomagala, da bomo lažje našli matico pri pregledih, in sicer na satih, odgovarjajočih dnevnemu času. *Kdo bo preizkušal in poročal?*«

Doslej sem nestrpno, pa žal zaman čakal, da se bo kak slovenski čebelar oglasil.

Ali je vprašanje res važno za nas, naj presodi vsak sam zase. V Sloveniji imamo na desettisoče listovnih panjev. Zaradi zaposlitve so vsakomur izmed nas za čebelarstvo odmerjene zelo pičle ure. Poleg tega je treba kdaj nujno poseči v panj ob zelo neprimernem času. Kje bomo našli matico? Ali ni ugodno, če je po izkušnjah drugih dognano, da najdemo matico v jutranjih

urah na levih satih v gnezdu, proti večeru pa na desni strani gnezda? Ali je res treba seči v panj na nepravilnem mestu in potem prebrskati celotno plodišče, preden naletimo na matico?

In vendar celotna Slovenija ne premore nekaj resnih čebelarjev, ki bi se posvetili temu vprašanju in bi ga dokončno rešili. Ali res tako površno čitamo take novice? Ali pa smo že tako brezbržni za take »malenkosti«, ki bi nam celo nakopale duševni napor, če bi se jih lotili reševati? Ali pa je morda le kdo prodril do jedra, pa ga noče objaviti, češ, sam sem se dosti ubijal, preden sem prišel na čisto — zdaj naj se še drugi namučijo?

Na to vprašanje pa odgovarja čebelar Ernst Schäd v listu Imkerfreund 6-1967 takole: »V čebelnjakih, ki so obrnjeni v južnovzhodno smer, utegne 70 % družin pokazati, da se matica res v teku dneva premika od levega dela zjutraj proti desni strani gnezda do poznega popoldneva.

* * *

Drugo, mnogo važnejše vprašanje pa je nosema.

Na 15. strani iste številke je natisnjen članek »Zdravljenje noseme«. V njem čebelar ARTH s poskusi dokazuje, da je zdravljenje noseme z barjanskim blatom rodilo vidne uspehe. Zadnji stavek pa se glasi: »Odslej je v njegovem napajalniku vedno visela vrečica z barjanskim blatom kot prvi ukrep proti nose mavosti.« Tovariš urednik je članku pripisal: »Čebelarji z Barja, kaj pravite k temu«?

Že v drugi številki Čebelarja odgovarja na strani 58 Stanko Tomšič, mlad čebelar z Barja, in ugotavlja: Njegov oče čebelari na Barju že nekaj let, nikoli ne daje čebelam nobenih zdravil, pa ima vedno zdrave čebele in ne pozna noseme. Sam pa še dostavlja v svoji skromnosti: »Kakor sklepam, bo že držalo, da ima barjansko blato v resnici zdravilno moč proti čebelji bolezni nose mi.«

Dragi Stanko, hvala ti na tem mestu, za tako hiter in temeljit odgovor. Le žal, da je bil tvoj trud zaman in da vajine ugotovitve niso prodrle v zavesti naših čebelarjev.

Kako je namreč možno, da po zgornjih ugotovitvah tarnamo o velikih izgubah pri čebelah zaradi nose mavosti, ko pa imamo na svoji zemlji tako učinkovito obrambno sredstvo proti tej zavrati bolezni in to še celo tako poceni?!

Kaj smo storili, da bi dokazali uspešne učinke barjanske zemlje v boju z nose mo?

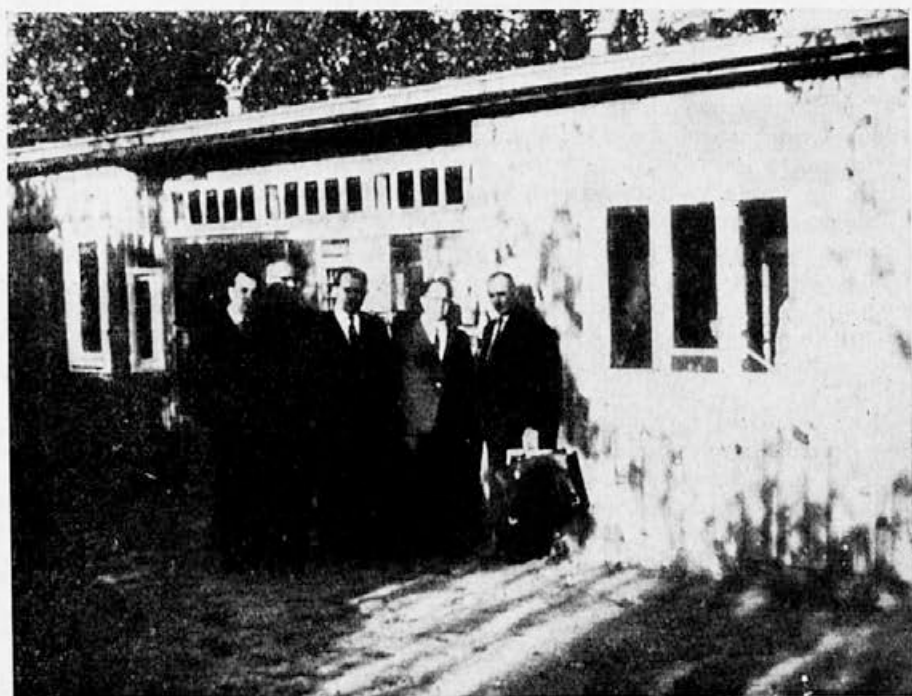
Ali sta na vsem Barju edina čebelarja Stanko Tomšič in njegov oče? Ali res na vsem Barju ni zavednega in naprednega čebelarja, ki bi na podlagi zdravstvenega stanja svojih čebel podprl Tomšičeve trditve? Kaj sta ukrenili najbolj poklicani čebelarski družini, to sta ljubljanska, barjanska, iška in vrhniška, ki imajo med svojimi člani mnogo Barjanov? Ali je res tako težko izvesti kontrolne poskuse, ki bi dokazali, da imamo na domačih tleh preizkušeno obrambno sredstvo proti nose mavosti?

Naslednje besede naj veljajo mlajšim naprednim čebelarjem na območju širše ljubljanske okolice — brez Barja! Napravite si in namestite v zavetni legi ob čebelnjaku primeren napajalnik na takem kraju, da ga bo pomladno sonce že zgodaj zjutraj ogrevalo. Zamišljam si kako trilitrsko zavrženo

emajlirano posodo, ki naj bo v toliko popravljena, da ne pušča. Napolnimo jo skoro do roba s šoto oziroma z barjansko zemljo. Zadaž za posodo sta zabita v zemljo dva štirioglata količka, ob katerih bosta poveznjeni litrski steklenici, vendar tako, da bo vrat steklenice segal ravno do šote. V ta namen homo na količek z vijaki pritrdili nekako 5 cm širok trak iz močne pločevine, ki ima v primerni razdalji okroglo izrezano odprtino, kamor bo steklenica sedla na vrat. Na gorenjem delu količka je navadna zanka iz debelejšje žice, ki bo držala steklenico v navpični legi. Najprej napolnimo kozico z vodo, vendar le toliko, da moli šota še ravno iz vode, steklenici pa morata biti tako nameščeni, da segata ravno v vodo — in napajalnik je gotov in nared. Kadar čebele pijejo vodo ali se voda zaradi poletne topline suši, pade gladina vode in iz steklenice plunkne vsakokrat le toliko vode, kolikor jo je zmanjkalo iz posode. Namesto stare kozice si lahko omislimo primerno posodo iz plastike.

Prve dni spomladi je napajalnik lahko brez steklenic. Čebele privabimo tako, da ga zalijemo s toplo vodo ali pa prilivamo zjutraj nekaj vroče vode. Lahko pa prve dni izleta namažemo rob posode z medom. V juliju in avgustu pa je napajalnik zanesljiv barometer, ki pokaže, kdaj se paša pretrga. Takrat čebele naravnost navalijo nanj!

Vendar moram poudariti dve stvari. Pazite pa vselej na to, da bo iz steklenic stalno kapljalo, posebno v poletnem času. V napajalniku ne sme nikdar



Vzorni šolski čebelnjak dunajskih čebelarjev v velikem naravnem parku, kjer je bila pred leti cvetlična razstava »Wig«

zmanjkati vode! Če napajalnik enkrat odpove, boste čebele težko spet privabili nanj. Ta napajalnik je treba med letom dvakrat ali trikrat izprazniti, posodo umiti in zopet napolniti s svežim barjanskim materialom. Izrabljeno šoto raztrosimo zdrobljeno na vrtno grede. Sočivje in cvetlice vam bodo hvaležne za novo organsko gnojilo.

Odkod dobiti barjansko zemljo? Če sami niste motorizirani, vas bo z veseljem peljal prijatelj na Barje. Nekako 5 ali 6 km od Vrhnikе proti Ljubljani se odcepi cesta na Bevke, kjer še dandanes režejo šoto. Po dveh kilometrih ste že sredi šotišča, kjer vedno najdete domačine pri delu. Z lahkoto se boste z njimi pogodili za primerno količino šote ali še bolje tiste plasti, ki leži pod izrezano šoto. V primerno vrečko naložite zadostno količino materiala, da bo zadoščal za trikratno obnovo napajalne posode.

In uspeh tega dela oziroma skrbi za napajalnik? Pri svojem čebelnjaku boste *imeli stalen in neusahljiv vir zdravilne vode*, ki jo bodo čebele rade srkale in ki bo z *gotovostjo preprečevala nosečo v vašem čebelnjaku*. Prepričan sem, da vam ne bo treba nikdar kupovati dragih zdravil proti noseči.

Prosim vas pa, opazujte učinkovitost napajalnika z barjansko zemljo in poročajte ob priložnosti tovarišu uredniku o svojih izkušnjah.

KAM Z MEDOM?

VIRMASAN

Čebelarji smo čudni ljudje. Zadovoljni nismo nikoli. Če so dobre medene letine in dobimo dosti medu, ne vemo, kam z njim. Takrat tišči vse z njim na trg in zbija že tako res sramotno ceno v primeri z drugimi živili. Včasih sta imela med in surovo maslo enako ceno, danes pa je treba dati tri kilograme medu za 1 kg surovega masla. Ali so se pridelovalni stroški za maslo res tako zvišali, stroški pri medu pa pocenili ali pa vsaj ostali na isti višini, kot so bili pred leti? Ne drži ne eno ne drugo, le mlečna industrija je bolj organizirana. Zato lahko diktira cene. Nam čebelarjem pa manjka v tem pogledu enotna organizacija, ki bi nas povezovala in nam lahko pomagala pri določanju cen medu. Kdaj bomo to dosegli? Najbrž nikoli.

Kaj naj torej storimo, da bomo čimprej in po res primerni ceni spravili svoje dobro blago v denar, kadar bodo zopet dobre letine. Najprej moramo paziti na to, da bo med res popolnoma zrel in čist. Le s takim blagom pridobimo kupce in jih tudi obdržimo. Danes je čebelarstvo toliko napredovalo, da imamo ves razvoj v svojih rokah. Imamo panje s premičnim satjem in točila za med, da lahko vsako vrsto medu posebej iztočimo in lahko ustrezemo z njim vsakršni kupčevi želji.

Ko so čebelarili še s kranjiči, je bilo to nemogoče. Pridelek celega leta so dobili šele jeseni po končani ajdovi paši. Takrat je bilo, kar je bilo. Vse tiste panje, ki niso bili sposobni za pleme ali kupčijo, so podrli. Skrbni čebelarji so počakali, da se je poglobila zalega, nato so panje večinoma zažveplali in izrezali satje. S suhimi čebelami niso vedeli kam. Zanje ni bilo toliko povpraševanja kot danes, ko čebelarimo z modernimi panji. Satje so

izrezali, ločili prazno od medenega, to pa so v posodi stolkli. Medeno brozgo so na suho odcedili. Ta med je bil najboljši, tako imenovani pitanec. Kar je še ostalo na situ, so dali v stiskalnico. Ta je iztisnila, kar je mogla. Tak med je bil le za pecivo, za potice, medeni kruhek ali medeno žganje. V dobrih letinah so prišli tako na svoj račun in tudi kupci so lahko dobili dober med.

Kaj pa v slabih letinah, ko čebele niso imele medu niti zase, kaj šele za čebelarja! Takrat ga čebelarji niso mogli prodajati, pač pa je cvetela kupčija medarjev. Ti so pokupili od čebelarjev vse panje, kar so jih dobili. Zaradi lažjega prevoza so takoj na mestu vse panje zažveplali. Ko so jih pripeljali v svojo delavnico, so iz vseh izrezali satje ne glede na to, ali je bilo medeno ali zaleženo. Vse skupaj so zdrobili in nasuli v pletene košare, da se je med odtekel. In tak odtečen med so prodajali kot garantiran pitanec. Gorje čebelam, ki so uživale tak med! Kar je še ostalo v košarah, so potem iztisnili in iz tega pripravili potrošniški med. Tega so napravili, kolikor so ga hoteli. V velike lesene posode so nalili vode, dali vanje nekaj medu in premešali. Nato je vsul mojster v tekočino neki prašek. Kakšen je bil ta, to je bila skrivnost. Potem so mešali tako dolgo, da je postala zmes popolnoma gosta in je bil delavec, ki je to mešal, od vročine popolnoma moker. Dokler ni bila zmes popolnoma gosta, ni smel mešanja prekiniti. Ko je bilo to gotovo, so ga nalili v lesene škafe in odnesli v trgovino.

Tako delo v medarski delavnici v Ljubljani mi je opisal človek, ki se je sam nekaj časa učil te obrti, a jo je potem raje popihal in si izbral drug poklic. Kakšno vrednost ima tak narejen med, naj pove tale primer. V moji bližini je bil kot poslovodja človek, ki se je tresel za vsako paro. Rad je jedel med, toda pri čebelarju je bil predrag. Zato ga je kupil pri medarju. Ko sem šel slučajno mimo trgovine, me je opazil in poklical. Pokazal mi je v velikem kozarcu še nad polovico medu in vprašal, kaj naj stori z njim. Takoj, ko sem videl ta med, sem mu povedal, da je to Dolenčev med. Svetoval sem mu, naj ga vrže v stranišče, ker ni za drugo. Začudil se je. Kako sem ta med tako hitro spoznal? Po peni na vrhu, ker je prístni med nima. Ko sem odprl kozarec, je naravnost zasmrdelo iz njega. Priznal mi je, da ga je kupil v Ljubljani po 12 din za kilogram, medtem ko je bil pri čebelarjih od 18 do 20 din. Želel je, da bi mu dal jaz za ta med svojega cvetličnega in tega pokrmil čebelam. Ko sem mu vse pojasnil, je med zavrgel, potem pa je bil več let moj stalni odjemalec.

Danes k sreči medarjev v Ljubljani ni več. Koliko potov, stroškov in izgub pri čebelah so imeli ljubljanski čebelarji, predno so dosegli, da je oblast medarjem njihov posel prepovedala.

Tudi danes imajo še nekateri ljudje nezaupanje v trd, tj. kristaliziran med. Menijo namreč, da je strjen zato, ker mu je čebelar primešal sladkor. Dopovejmo jim, da je to naravna lastnost medu in znak njegove pristnosti. Vsak popolnoma zrel in čist med prej ali slej kristalizira.

Čebelarji, nikar ne skrbimo, kam bomo z medom, če ga je katero leto nekaj več. Dobre letine so redke in v teh moramo misliti na slabe, ko ga bo malo ali nič. Veliko je čebelarjev, ki v dobrih letih pozabijo na to, da morajo imeti stalno tako imenovano železno rezervo. Ta mora biti številu panjev primerna. Najlažje jo pripravimo, kadar imamo več medu na voljo.

Marsikdo meni, češ, kaj bom imel med v rezervi, ko se lahko dobi sladkor za pitanje. Res je to, toda vsakdo naj pomisli, da je sladkor dober za zimsko hrano, za pomladno pitanje pa je in bo ostal najboljši le med.

Ako pa ostane kaj neprodanega medu, ga hranimo v čistih posodah na suhem in temnem prostoru. Ostal bo dober več let. Pride leto, ko nimaš nič novega medu in takrat lahko postrežeš s starim iz rezerve. Tak med ne izgubi okusa in kakovosti.

Naša dolžnost naj bo, da z dobrim blagom in s primerno ceno obdržimo dosedanje stalne in pridobimo še nove kupce. Le tako nam ga ne bo treba ponujati po trgovinah po sramotno nizkih cenah. Odkar čebelarim, še nisem dal v trgovino niti kile medu. Vsega prodam doma in večkrat mi ga zmanjka, preveč ga nimam nikoli. In kako sem to dosegel? Brez vsake reklame z dobrim blagom, pošteno težo in primerno ceno. Poskusite tudi vi! Prepričan sem, da boste uspeli.

RAZOČARANJE MLADEGA ČEBELARJA

H. B. II.

Sedim v sobi, bilo je na praznik. Na vratih se prikaže moj čebelarski sosed Ivan. Po kratkem pozdravu so bile prve besede, kako je s čebelami, kako je z njihovim zdravjem, na katerega posebno zaskrbuječe gledamo zaradi lanske nosemavosti. Povabim ga na vrt k čebelnjaku. Tu pregledava nekaj družin ter ugotoviva, da je bil razvoj doslej še kar zadovoljiv.

Pokažem mu družino, ki je letošnjo zimo prišla ob matico. Pojasnim, da sem dal tej družini iz prašilčka matico na zaleženem satu in še en meden sat. V prašilčku sem pustil en zaležen sat s precej čebelami ter dva medena sata, da bi si tako vzpodredil drugo matico. S tem pa tovariš Ivan ni bil zadovoljen in mi je svetoval, naj še ostanek prašilčka dodam panju z družino, ki je bila ob matico. To je utemeljeval s tem, da prašilec ne bi uspel, ker je bilo še prezgodaj in bi bil tako ob čebele v prašilčku in ob hrano. Ubogal sem ga, ker sem uvidel, da ima prav. Takile medsebojni obiski čebelarjev so kar dobri.

Tovariš Ivan, ki je doma v severovzhodnem delu naše domovine, ni šel »za avtom« v sosedno deželo, temveč se je zaposlil in uredil življenje v tukajšnji industriji. Vse kaže, da se je kar udomačil.

V rodnem kraju ima nekaj čebel, je brihten čebelar in je z njim prav prijetno pokramljati o čebelah. Povedal je, da je doma precej akacije in druge travniške paše, kar tuji čebelarji prevaževalci pridno izkoriščajo.

Ko sva ta dan kramljala o rojih, mi je povedal tole zgodenco iz svoje zgodnje mladosti.

»Svojo skromno, a lepo mladost sem preživel v naravi, v kateri sem med drugim vzljubil tudi čebelo. Priložnost za to so mi dali prevaževalci na akacijevo pašo iz oddaljenih krajev.

V našo vas sta pred približno 20 leti vozila dva mestna čebelarja. Bila sta za naše razmere sila premožna, vseskozi pa stiskaška, vedno sta samo

računala, kako in kaj. Bila sta večkrat pri vaščanih in iskala pri njih, kar sta potrebovala. Mi otroci od 10—16 let pa smo bili njihovi zagovorniki in kurirji. Sila smo bili navdušeni za čebele. Ponoči smo sanjali o tistih štirioglatih škatlah in o rojih, podnevi pa, v kolikor smo si le mogli ukrasti čas, postopali okrog zasilnega čebelnjaka, opazovali čebele, čebelarjevo delo, posebno pa roje, ki smo si jih sila želeli. Za mladino je bil tak prihod čebelarjev velik praznik, kakor je za mestne otroke npr. cirkus, kadar pride v mesto. Prevaževalca Sime in Janez sta se tega dobro zavedala in v svoj prid izkoristila naše veselje in želje.

Ko sta po prvem točenju, paša je bila dobra, urejala družine, sta po tihem medsebojnem pomenku v tujem jeziku s smehljajem na obrazu slovesno izjavila: »Pravite, da imate radi čebele in si želite rojev. Pogovorimo se o tem. Midva nimava časa, da bi ostala pri čebelah, ker morava v službo. Zato se odpeljeva, vi pa nam čuvajte čebele in če boste to opravili v redu, so lahko vsi roji, ki bodo med tem časom, vaši.« Z velikim veseljem smo v znak sporazuma segali Simi in Janezu v roke, pri njunem odhodu pa s klobučki mahali v pozdrav.

Joj, kako smo bili naivni!

Sedaj smo se še bolj sukali okoli čebelnjaka in pripravljali zaboje za roje. Že drugi dan je okrog opoldanske ure — ter ob času, ko bi morali biti pri kosilu — zašumelo. Začelo se je usipati iz najbolj nabitega panja. Curek čebel je bil tako močan, da je vse kazalo, kot bi bile čebele v panju pod velikim pritiskom. Čebele so se dvigale, krožile nad čebelnjakom, se obešale po vejah, kakor bi nekaj iskale. Po daljšem kroženju pa so jo hotele odkuriti. Obmetavali smo jih s prstjo in brizgali z vodo, vendar zaman. Začele so se vračati v panj. Roja torej ni bilo! Kakšna tesnoba v naših mladih srcih! Vendar nismo obupali. Le žalostno smo gledali prazen zaboj, ki je bil pripravljen za naše veselje. Čez dan se je to še enkrat ponovilo.

Tudi ko sta v soboto prišla Sime in Janez k čebelam, je rojila ena družina. Takrat sem slučajno stal tik panja, ki je rojil, in videl na tleh pred panjem matico obkroženo s čebelami. Pri natančnejšem pregledu sem ugotovil, da ima matica pristrižene peruti. Zaradi tega ni mogla leteti s čebelami in je padla pred čebelnjak. Zato tudi ni bilo roja.

Ko sta Sime in Janez opazila, da smo jih pogruntali, sta se le nasmehnila. V naša mlada srca pa je padla prva kaplja čebelarskega pelina in razočaranja. Ko sem Ivana vprašal, če le morda nista dala potem čuvarjem-mladincem kakšno družinico, je odločno izjavil, da ne!

Ivan je pozneje sicer prišel do družine. Ko pa se je pozneje preselil v svoj novi delovni kraj, je s pridnim delom — dopoldne v tovarni, popoldne pa privatno le prišel do čebel in je danes splošno spoštovan dober čebelar in zvest naročnik našega glasila in član društva. Kar pa je doživel s tema prevaževalcema, ne bo nikoli pozabil.

Čebelarja Sime in Janez s svojim odnosom do vaščanov in zlasti do mladine prav gotovo nista prispevala k slovesu slovenskih čebelarjev. Vsekakor pa so spoštljivo tovariški odnosi med vaščani in prevaževalci osnova za obojestransko zadovoljstvo.

Urednikova pripomba: Tožimo, da v naših vrstah ni mladine. Prav nič čudnega. Takih možakov, kot sta bila Sime in Janez, je v vrstah prevaževalcev še več. Lahko bi marsikaj povedal iz svoje popotne torbe! Vselej sem se boril in se še ter se bom še nadalje proti takim umazancem, ki samo kvarijo ugled slovenskih čebelarjev. Marsikoga sem zato že ostro prijel, pa sem se močno zameril. Nekoč so me hoteli dobri čebelarški tovariši celo nabunkati. Le s težavo sem se jim izvil, toda srboriti Boštjan me je še vedno krepko držal za vrat in vpil: »Ti nam ne boš razvajal ljudi na pasišču! Mi damo ali pa ne damo, to je naša stvar. Nobene komande ne rabimo od nikoder!«

O tem smo v našem listu že pisali. Morda bi omenil pri tem lepe stare čebelarške običaje in tudi čebelarško moralo. Ne strinjam se s tistim spoštovanim čebelarjem, ki mi je na občnem zboru dejal: »Čebelarji nimajo nobene morale!« Dosti je med njimi dobrih ljudi. Toda letos je že spet prišlo nekaj žalostnih vesti o naših prevaževalcih. Pripeljali so čebele na pašo, obljubili lastniku med, potem pa so jo brez slovesa odkurili. Nekateri so celo obljubili, da pošljejo med po pošti in podobne stvari. Morda bi res ne bilo napak, če bi v prihodnje imena takih ljudi objavili v našem listu. To bi prav gotovo zaleгло... In končno bi ne bilo prav nič hudega, če bi zvedeli, kdo sta čebelarja Sime in Janez. Upajmo, da se take stvari res ne bodo več dogajale, saj jemljejo ugled vsem našim čebelarjem.

SPOMINSKI DELOVNI PROGRAM

**ob Janševi 200-letnici za obdobje od odhoda na Dunaj leta 1766
do njegove smrti leta 1773***

EDI SENEGAČNIK

Med slovenske može, ki so se uveljavili v širnem svetu in postali slavni, sodi tudi veliki čebelarški učitelj Anton Janša z Breznice na Gorenjskem. Zaradi svoje nadarjenosti in sposobnosti ter velikega čebelarškega znanja je postal leta 1770. prvi učitelj čebelarstva na novo ustanovljeni čebelarški šoli na Dunaju. Tu je učil dunajske čebelarje in tudi tiste, ki so prišli iz okolice ali iz notranjosti dežele ali pa iz drugih avstrijskih pokrajin, takratnega načina čebelarjenja, ki so ga že poznali pri nas na Gorenjskem. Janša je kot napreden učitelj in čebelar s svojo šolo kmalu zaslovel. Leta 1773. so po njegovem nasvetu in navodilih dunajski čebelarji prvič peljali čebele na ajdovo pašo na Moravsko polje. To je bil pravzaprav prvi dejanski uspeh Janševe šole, o katerem je pisal dvorni svetnik Raab cesarici Mariji Tereziji. V njem pravi, da so dobili po Janševi zaslugi na pašo pripeljani panji od 40 do 50 funtov medu in voska, torej znatno več, kot če jih ne bi bili prepeljali. Vse to so bile posledice Janševe pozornosti v tretjem letu njegovega delovanja. Janša je napravil leta 1772. še poseben načrt čebelarške družbe, ki naj bi se osnovala v avstrijskih deželah — pač po stremljenju in težnjah tedanjega prosvetljenega absolutizma, katerega vneta predstavnica je bila cesarica Marija Terezija. Pri načrtu za čebelarške družbe mu je zlasti glede jezika prav gotovo pomagal znani slovenski šolnik Blaž Kumerdej. Najgloblje pa je posegel Anton Janša v čebelarški svet kot pisatelj. Bil je že

* Radijsko predavanje oktobra 1967.

slaven cesarski čebelar. Svoje nauke in globoke izkušnje je moral nekeje zapisati, da bi jih spoznali lahko tudi drugi čebelarji po svetu. Ovreči pa je moral tudi vse tisto, kar je bilo o čebelah in novem načinu čebelarjenja napačno napisanega. S tem je Janša najbolje odgovoril tudi svojim nasprotnikom, ki so dvomili v njegove trditve in s tem seveda v njegove nauke. Tako je izšla leta 1771. njegova prva čebelarska knjiga v nemškem jeziku, in sicer *Razprava o rojenju*. Leta 1773. ji je sledila že druga knjiga, tudi v nemškem jeziku, in sicer »Popolni nauk o čebelarstvu«. To delo je izdal po Janševi smrti njegov čebelarski učenec Jožef Münzberg. Z obema knjigama je Janša zaslovel po vsem tedanjem čebelarskem svetu, saj je v njih z nedvoumno jasnostjo poudaril marsikako resnico iz življenja čebel, ki je tiste čase sploh še niso poznali ali pa so ji oporekali. Janšev duh je prodril v mnoge skrivnosti čebeljega življenja in s tem je pokazal, da je bil s svojim teoretičnim in praktičnim znanjem daleč pred drugimi čebelarji in čebelarskimi pisci tistega časa. Omenimo na tem mestu samo Janševo trditev o prahi matic. Vedel je že, da se oplodi matica zunaj panja s troti. Dobro je že poznal trote, ki po njegovem niso »vodonosci«, kot so takrat na splošno trdili. Troti niso zato v panju, da vale zalego. Določil je dva spola v vsaki čebelji družini in pokazal, da čebele ne morejo leči drugačnih jajčec kakor trotoevskih. Zato se takrat, ko ni nobene zalege več, ne morejo izvaliti iz njihovih jajčec drugačne matice kakor trotoevke. Tako je on prvi učil nauk o deviški zmožnosti razmnoževanja (partenogeneza). Tem njegovim za tiste čase res epohalnim ugotovitvam pa se pridružujejo še številne praktične izkušnje pri vsakdanjem čebelarjenju. Ni čuda, da se sodobni biologi in čebelarski znanstveniki danes sprašujejo, kako je mogel preprosti kmečki človek takrat tako globoko prodreti v skrivnostno življenje teh čudovitih žuželk in doumeti njihovo skrivnostno snovanje. Morda jim je Janša že pred 200 leti sem najbolje odgovoril v uvodu k svoji prvi knjigi »Razprava o čebeljih rojih«, kjer pravi: »Prevzet po takem razglabljanju, še bolj pa po čudoviti umetnosti in marljivosti čebel, sem že v svoji mladosti čutil silo, ki me ni samo z ljubeznijo priklepala na ta drobna bitja, ampak me je vlekla, da sem, kolikor in kadarkoli sem utegnil, opazoval njihovo spretno snovanje. Silna želja po spoznanju, ki me je navdajala, me je spodbujala, da sem čim dalje bolj razmišljal o njih smotrnosti v panju, redu, delu in skrivnosti. Nova odkritja, ki sem jih izsledil pri njih, so me jim še bolj približala in slednjič je bilo čebelarstvo moje glavno opravilo; laskam si, da mi je pri tem dolgotrajnem opraviu in poizkusih ušlo le malo, kar je vredno opazovanja.«

Toliko o delu velikega čebelarja Janša. Pravijo, da narod, ki svojih zaslužnih mož ne ceni in slavi, le-teh vreden ni. Za slovenske čebelarje bi kaj takega ne mogli reči. Že od nekdaj slave spomin svojega velikega prednika in ponosni so nanj. Prevod njegovih del je že večkrat izšel. *Razprava o rojenju čebel* je res izšla šele leta 1906 izpod peresa dolgoletnega urednika slovenskega čebelarja Avgusta Bukovca. Čebelarsko društvo je leta 1906 izdalo tudi Rojinov slovenski prevod »Popolnega nauka«. Ponatis tega dela je izšel potem še leta 1922. Slovenski čebelarji so v preteklosti skrbeli za Janševo rojstno hišo, na kateri so vzdali spominsko ploščo. Prizadevali so si, da bi ohranili tudi njegov čebelnjak na Breznici. Ob 200-letnici rojstva je leta 1934.

napisal temeljito študijo o njegovem življenju in delu profesor Stane Mihelič. Slovensko čebelarско društvo je hotelo že pred drugo svetovno vojno zgraditi ob takratni Dunajski oziroma pozneje Tyrševi cesti Janšev dom. Po osvoboditvi pa smo se morali zaradi regulacijskih načrtov s tega prostora umakniti in tako je ostalo vprašanje Janševega doma še vedno nerešeno. Po osvoboditvi so ustanovili v Radovljici v njegov spomin Čebelarški muzej, ki je res nekaj posebnega. Leta 1965 so v Breznici obnovili njegov čebelnjak. Takrat je bila ob njem pristrčna slovesnost, ki so se je udeležili tudi inozemski čebelarji. Zveza čebelarških društev je lani sklenila, da se bo oddolžila Janši tako, da bo v obdobju od 200-letnice njegovega odhoda na Dunaj leta 1766 do njegove smrti leta 1773, se pravi od leta 1966 do 1973, izvršila oziroma nadomestila vse tisto, kar smo morda v preteklosti iz različnih vzrokov zamudili. Odbor Zveze čebelarških društev je sestavil poseben program (Glej Slov. čebelar 1966, št. 10), s katerim se strinja tudi avstrijska čebelarška organizacija, saj je bil Janša deloval predvsem na Dunaju. Tako bodo ob 200-letnici njegove smrti slovesnosti ne samo pri nas, ampak tudi na Dunaju, kjer je Janša septembra leta 1773. umrl. Spominski program obsega ponovno izdajo Janševih knjig. Pri tem bodo sodelovali naši znani čebelarški pisci. Tako bo izšel Janšev »Popolni nauk« v novem prevodu tovariša urednika prof. Edija Senegačnika. Temu izvirnemu prevodu bodo dodana še posebna pojasnila oziroma opombe, ki bodo pojasnjevale, v koliko se je Janšev nauk od njegovih časov pa do danes spremenil in kaj pravi sodobna čebelarška znanost. Janševo »Razpravo o rojenju čebel« iz leta 1771 bo v Glavarjevem prevodu in prireditvi pripravil za tisk Leopold Debevec. Prof. Lado Rojec bo napisal posebno knjižico o panjskih končnicah, o tem edinstvenem folklornem slovenskem zakladu. Doslej pa je Slovenski čebelar že objavil zgodovinski pregled Leopolda Debeveca »S čebelami in čebelarji skozi stoletja«. Ta pregled bo izšel kmalu v posebni knjižici. Janševa rojaka z Breznice na Gorenjskem Ciril Jalen in Janez Rodman pa sta iz lastne pobude in ob pomoči čebelarškega društva v Radovljici in Zveze čebelarških društev za Slovenijo začela graditi plemenilno postajo pod Zelenico. Letos 6. avgusta smo to postajo, ki sodi prav tako v spominsko obdobje, slovesno odprli. Imenuje se Plemenilna postaja Antona Janša pod Zelenico. Leta 1973 naj bi izdala Skupnost jugoslovanskih pošt v Beogradu spominske znamke Antona Janše, za kar naj bi poskrbela naša Zveza in Savez pčelarskih organizacija v Beogradu. Višek vseh prizadevanj in kot najlepši sklep tega spominskega obdobja pa naj bi bila ob 200-letnici Janševe smrti leta 1973 zgrajena prva slovenska čebelarška šola z imenom Antona Janše. Zelo ustrezen prostor zanjo smo že poiskali, in sicer na Brdu pri Lukovici. To naj bi ne bila šola v pravem pomenu besede. V njej bi bili le občasni strokovni tečaji za slovenske čebelarje, ki bi tu izpopolnjevali svoje praktično in teoretično znanje. Tako je tudi na avstrijskih čebelarških šolah. Prav zaradi temeljitejšje izobrazbe pridelajo avstrijski čebelarji povprečno več medu kot naši, čeprav imajo mnogo slabše pašne razmere! Nova čebelarška šola naj bi imela poleg učilnic še majhen laboratorij, delavnico in nekaj spalnic. V velikem vrtu pa naj bi bil tudi vzoren šolski čebelnjak.

Iz obširnega delovnega programa spominskega obdobja lahko razberemo, da je Zveza čebelarških društev Slovenije kot zastopnica 6000 organiziranih slovenskih čebelarjev pripravila zelo obširen program, s katerim se bo dostojno oddolžila spominu velikega slovenskega čebelarja. Doslej je Zveza vse te stvari izvrševala s svojimi sredstvi. To so bili dolgoletni prihranki več generacij slovenskih čebelarjev. Pričakujemo, da bo zlasti pri gradnji nove čebelarške šole Antona Janša pomagala tudi naša skupnost, saj bo šola služila vsem slovenskim čebelarjem. Janšo poznajo tudi v zamejstvu in tudi od tam že prihajajo glasovi, da nam želijo pri gradnji Janševe šole pomagati. Nova čebelarška šola Antona Janše bo trajen in najlepši spomenik njegovim plemenitim prizadevanjem, da bi naučil temeljitega in uspešnega čebelarjenja ne samo svoje rojake, ampak čebelarje po vsem tedanjem znanem čebelarškem svetu. In ta veliki čebelarški svet še danes ceni in slavi Janšo. Svoje poglede ima uprte v tisti prelepi del slovenske zemlje, kjer se je pred 233 leti v preprosti kmečki hiši rodil ta veliki čebelar, ki ni ponesel v svet samo svoje ime, pač pa tudi ime vsega slovenskega ljudstva.

NAŠ ČEBELARSKI KROŽEK

JANEZ ZADNIKAR

Odločil sem se, da vam pišem in opišem nastanek in delo našega čebelarškega krožka na gimnaziji Poljane. Zdaj imamo že en panj čebel in vsak dan smo bolj navdušeni za čebelarjenje.

Že dalj časa se je po šoli govorilo o čebelarškem krožku. Neki součenec pa je prosil prof. Edija Senegačnika, urednika Slovenskega čebelarja, da bi ustanovili na šoli tak krožek. Prof. Senegačnik se je odločil, da bo vodil ta krožek. Prvo uro nas je prišlo letos 15 dijakov, v nadaljnjih dneh pa se je število zmanjšalo na 11 članov, ki sedaj vneto obiskujejo vsa predavanja. Kakor panj ne more biti brez matice, tako tudi mi nismo ostali brez nje in smo si jo pridobili v svoj krog. Zato imamo v svoji sredi tudi eno sošolko.

Doslej smo si ogledali ruski barvni film o čebelah, kmalu nato pa še švicarskega. Začeli smo tudi s teoretičnim poukom in branjem Janševega Popolnega nauka o čebelarstvu. Da bi si še poglobili znanje, smo se vsi naročili na list Slovenski čebelar in smo dobili že vse letošnje številke.

Prof. Senegačnik nam je obljubil, da bomo kmalu začeli s praktičnim delom v njegovem čebelnjaku v Rožni dolini.

Že lani nam je čebelarško društvo na Vrhniki poklonilo nov panj, tovariš urednik pa nam je podaril čebeljo družino. Tako imamo že svoje čebele. Zveza in podjetje Medeks sta nam poklonila paviljonček za en panj in pa tehtnico, tako da bo opravljal naš krožek tudi opazovalno službo za Ljubljano.

V bližnji prihodnosti bomo obiskali čebelarški muzej v Radovljici, rojstno hišo Antona Janša na Breznici, plemenilno postajo pod Zelenico in nekaj znanih slovenskih čebelarjev.

Zelo bi bili veseli, če bi slišali še o drugih šolskih krožkih.

IZ SEJNEGA ZAPISNIKA IO z dne 5. septembra 1967

Razprave in sklepi. 1. Potrebno je rešiti vprašanje prevzema tajniških poslov. Predvideni tajnik Justina Rataj zaradi bolezni ni bila navzoča, zato o tem ni bilo mogoče razpravljati.

2. Odsek za vzrejo in odbiro pod vodstvom urednika E. Senegačnika se mora čimprej konstituirati in začeti z delom. Sklenili smo, naj tajništvo skliče sejo odseka za 22. oktober ob 9. uri v Ljubljani na sedežu Zveze.

3. Odseka za prevažanje in zavarovanje ter za čebelarski naraščaj in komisija za zatiranje čebeljih bolezni naj se sestanejo zaradi konstituiranja in sestave delovnega programa do 30. oktobra t.l.

4. Sprejeli smo predlog predsednika za ustanovitev posebnega odseka za prireditve in propagando. Vodstvo odseka naj bi prevzel Konrad Seifert. Kot člani tega odseka se določijo: Benedičič, Cvetko, Omahen, Verbič in Wallas. Tudi ta odsek naj se sestane do 30. oktobra zaradi konstituiranja in sestave delovnega programa.

5. V zvezi z razpravo o čebelarskem muzeju v Radovljici je bil sprejet sklep, naj Zveza piše upravi muzeja, da je treba nujno sestaviti koncept o njegovem razvoju. Po sprejetju koncepta pa bo treba sestaviti še delovni program za leto 1968. Pri tem bo treba upoštevati delovni program Zveze v zvezi s prireditvami in publikacijami ob 200-letnici delovanja in smrti Antona Janša, prvega čebelarskega učitelja na Dunaju, kjer je bila ustanovljena prva čebelarska šola v Evropi.

6. Izlet skupine 48 čebelarjev iz Namestove na Slovaškem se je izvršil po programu. Pri organizaciji tega izleta je sodelovalo tudi čebelarsko društvo Rijeka. Izletniki so povabili Zvezo, da jih obišče v letu 1968 na Slovaškem. Po krajši razpravi smo sklenili, da Zveza sprejme povabilo. Organizacijo potovanja naj prevzame odsek za prireditve in propagando. Izlet naj bi bil v drugi polovici meseca julija 1968. Pri udeležencih izleta

bo treba upoštevati tudi do 10 članov čebelarskega društva Rijeka.

7. Podjetje Lesnina še ni v celoti dobavilo in namestilo naročeno pohištvo. Na predlog J. Slandra bo Zveza zahtevala pismeno ureditev te zadeve.

8. O predlogu E. Senegačnika, naj Zveza posreduje pri pristojnih republiških organih zaradi omejitev prevozov čebel ob nedeljah in praznikih ter sobotah in dnevih pred prazniki, Zveza doslej še ni ničesar ukrenila. Zbrala je zadevno korespondenco. Ureditev zadeve pa vzame v delovni program ustanovljeni odsek za prevažanje in zavarovanje čebel.

9. Dne 20. avgusta 1967 je priredilo čebelarsko društvo Kotmarja ves pri Celovcu izlet na Gorenjsko. Obiskali so čebelarski muzej in plemenilno postajo Antona Janša pod Zelenico. Izlet je lepo uspel. V tem društvu so včlanjeni skupaj slovensko in nemško govoreči Avstrijci.

10. Dne 2. avgusta 1967 sta predsednik in član IO M. Gregorc obiskala predsednika občinske skupščine Domžale zaradi zemljišča za čebelarsko šolo na Brdu pri Lukovici. Predsednik in podpredsednik občine sta se zavzela za to, da bi bila čebelarska šola v območju občine Domžale. Nakazala sta tudi še nekatere druge možnosti v izbiri zemljišč z objekti. Po daljši razpravi, v kateri so sodelovali vsi prisotni, smo sklenili, da pride v poštev edino zemljišče brez objektov. To pa zaradi tega, da bi mogla čebelarska šola funkcionalno dejansko ustrezati svojemu namenu. Vrh tega Zveza nima ta čas razpoložljivega kadra in tudi še vedno niso urejeni s pristojnimi oblastnimi oziroma družbenimi organi materialni pogoji za delo naše organizacije na področju pospeševanja čebelarstva, k čemur sodi tudi čebelarska šola.

11. Dne 6. avgusta 1967 je bila odprta plemenilna postaja Antona Janša pod Zelenico. Kljub slabemu vremenu je bila udeležba dobra. Več o tej prireditvi je prinesla oktobrska številka Slovenskega čebelarja.

12. XXI. mednarodnega čebelarskega kongresa na univerzi Maryland pri Washingtonu se je udeležil na stroške trgovskega podjetja Medex predsednik Zveze.

Na kongresu je obnovil stare in navezal nove stike. Naša organizacija in čebela sta v mednarodnem čebelarstvu v zadnjih letih precej povečali svoj ugled. Po izjavi dr. Böttcherja, direktorja čebelarstva inštituta v Erlangenu na Bavarskem, se po Nemčiji širi glas, da so se naše matice (60 po številu), ki jih je prevzela lani Nemška zveza čebelarjev v preizkušanje v 6. čebelarskih inštitutih, na splošno dobro obnesle, enako kakor avstrijske iste pasme. Ko bodo podatki o maticah zbrani in urejeni, jih bodo objavili.

S sekretarjem Avstrijske zveze čebelarjev F. Brücknerjem in z direktorjem dokumentacijske centrale Apimondije v Dolu pri Libčicah na Čehoslovaškem prof. dr. J. Svobodo smo razpravljali o našem programu glede spominskih prireditvev in publikacij ob 200-letnici delovanja in smrti Antona Janša na Dunaju. Bili smo enotni v tem, da bi morala pri tem sodelovati tudi dokumentacijska centrala Apimondije. Vse kaže, da bo dobila ta stvar širši mednarodni značaj. Zadevni program bo treba še pregledati in zaradi nekaterih nepredvidenih sprememb deloma spremeniti oziroma dopolniti. To nalogo bo opravil predsednik, ki bo izpolnjeni program predložil na prihodnji seji.

Valentin Benedičič

IZ ZAPISNIKA

o seji izvršnega odbora Zveze
dne 16. oktobra 1967

Razprave in sklepi:

1. Glede vseh pospeševalnih odsekov in komisij Zveze je bil sprejet sklep, naj se člani odsekov sestanejo pred sejo UO, ki bo dne 19. novembra 1967. Dnevni red sestankov naj bi bil konstituiranje odsekov oziroma komisij delovnega programa.

2. Komisija za razčiščenje odnosov med Zvezo in Zavodom za čebelarstvo pod predsedstvom J. Šlandra še ni začela z delom. Po krajši razpravi je bil sprejet sklep, naj svoje delo uravna tako, da bo mogla o tem poročati do konca leta 1967.

3. Obravnavali smo vprašanje poslov tajnika. Za to mesto je bila predvidena Justina Ratajeva, ki pa bo ostala predvidoma tudi po upokojitvi še dalje v službenem razmerju in se zaradi tega ne more odločiti, da bi prevzela tajniške posle. Po krajši razpravi so se navzoči zedinili, naj se v Slovenskem čebelarju razpiše mesto tajnika.

4. Dne 6. in 7. septembra je obiskalo Zvezo petčlansko vodstvo Čebelarstva zveze Pfalz-Reinhessen iz Zahodne Nemčije. Obiskali so v spremstvu predsednika plemenilne postaje A. Bukovška na Golem brdu, A. Janša pod Zelenico in Jana Strgarja na Bitenski planini na Jelovici. Pokazali so veliko zanimanje za našo sivko in željo po tesnem sodelovanju z našo organizacijo. V ta namen je predlagal predsednik Čebelarstva zveze Pfalz-Reinhessen, naj bi prišel A. Bukovšek ml. pozimi za tri mesece na njihovo čebelarsko šolo, da bi se seznanil z načinom njihovega čebelarjenja.

5. Predsednika skupščine občine Domžale je Zveza naprosila, da organizira sestanek zastopnikov pristojnih občinskih služb zaradi zemljišča za čebelarsko šolo na Brdu nad Lukovico.

6. Čebelarski muzej v Radovljici smo naprosili za koncept razvoja te ustanove, da bi z njim vskladili delovni program Zveze za obogatitev muzeja z razstavnimi predmeti, arhivom in literaturo.

7. Datum z dnevnim redom za sejo UO Zveze se določi za 19. november 1967.

8. Sporazumno s ČD Radovljica se bo pri urejanju zemljiško-knjižnih vpisov zemljišča in objektov plemenilne postaje A. Janša pod Zelenico vnesla lastninska pravica objektov in vpis imetnika pravice uporabe predmetnega zemljišča na Zvezo CDS. V Zvezi s tem stališčem predsednika ČD Radovljica se odobri še končni obračun za plačilo raznih del in materiala na upravni koči v skupni višini okrog 9.000 N din. Koča je tudi že zavarovana za vrednost 40.000 N din in je plačana tudi že premija v višini 278,20 N din. Denar je začasno založil vodja plemenilne postaje C. Jalen. Sklene se, da pokrije Zveza čimprej vse navedene stroške.

9. Obravnavan in sprejet je bil predlog vodje plemenilne postaje pod Zelenico C. Jalna, da založi Zveza okrog 5000 N din za 5000 komadov barvnih razglednic plemenilne postaje. Nabavna cena za 1 barvno razglednico bo 0,50 do 0,60 N din, prodajna pa 1.— do 1,50 N din. Iz dohodka prodaje pa bodo krili delno režijske stroške plemenilne postaje. Stroške za nadaljnje povečanje zaloge teh razglednic bo nosilo v prihodnje Tujsko prometno društvo v Begunjah na Gorenjskem.

10. Predsednik je prečital ponudbo mižarstva M. Bugar iz Vižmarjev za izdelavo omare za tajnikove spise, mize s

skatlami za kartoteko in pokrova za blagajno. Ponudbo smo po kratki razpravi sprejeli. Dobavni rok pa naj bo čim krajši.

11. J. Wallas je poročal, da je usnjarsko podjetje v Litiji, ki ima v našem avto prikolico ta čas pod prisilno pravico. Kaj naj napravimo? Sprejeli smo predlog I. Majcna, da se prikolica kot dotrajana in amortizirana izkupi.

12. V zvezi z vprašanjem, kaj naj napravimo s starim dotrajanim pohištvom in inventarjem, je bila izvoljena tričlanska komisija za odpis, ki naj zadevo uredi.

13. J. Wallas opozori, da imamo v kleti 4 sode kurilnega olja in da moramo tri sode iz kleti odstraniti po odredbi gasilske inšpekcije. Prisotni so priporočili tajništvu, naj skuša urediti to s podjetjem Medex, če ima morda kakšno možnost za uskladiščenje.

14. V zvezi s razpravo o čebelarstvu muzeju je opozoril tov. Seifert na del zapuščine pokojnega župnika F. Lackmajerja v čebelnjaku v Preddvoru. Sklenili smo, naj si te stvari skupaj z njim ogleda ob priložnosti še predsednik.

KAKO SMO SE VOZILI NA KRIM

Že v 10. številki SC smo poročali o pikniku in izletu ljubljanske čebelarke družine. Pa v tiskarni posnemajo pri lomljenju teksta tolovaja Prokrusta, ki je vse potnike prenočeval v enako dolgi postelji. Tiste, ki so bili krajši kot postelja, je nategnil, drugim pa, ki so bili večji, je odsekal noge.

Omenjeno poročilo je bilo tudi v Prokrustovi postelji, zato so mu odsekali noge in še rep povrh. Zdi se mi potrebno, da se opravičimo čitateljem SC in še dodamo, kar je potrebno.

Kar čez sto udeležencev je šela družba izletnikov. Veseli smo bili, da so se nam pridružili tudi predsednik ZCDS Valentin Benedičič, naš častni član prof. Slavko Raič, ki se kljub starosti ni ustrašil naporene poti, polkovnik v pok. Leopold Turšič in soproga, prav tako tudi obe naši »matici«¹ Rihtarjevi, ki sta vedno pripravljeni pomagati naši družini. Zelo veseli smo bili tudi, da se je našega izleta udeležila višja predavateljica na ljubljanski medicinski fakulteti prof. Apolonijsa Babnik iz Ljubljane. Njo je predsednik že med izletom pozdravil še osebno.

Zdaj pa še, kako smo hodili in se vozili na vrh našega južnega orjaka — na Krim. Iz Cerknice nas je peljala pot na Rakitno, ki je nekaka obljubljena dežela za mnoge čebelarje. Tu smo se ustavili in si ogledali ljubko gorsko vas in se še okrepčali. Potem pa smo rekli, da gremo še na Krim, od koder je prekrasen razgled na Ljubljano in še daleč naokoli. In to še posebno zvečer, ko na nebu zažarijo zvezde in po mestu na tisoče lučk.

Spet smo napolnili avtobuse. Šofer prvega avtobusa je izjavil, da še ni nikoli vozil na Krim. Drugi šofer in vodič pa sta že bila gori. Zato je drugi avtobus vozil naprej, prvi pa mu je sledil. In se peljemo nekaj časa samo navzgor, potem pa navzdol, pa spet malo navzgor. Nazadnje pa samo navzdol. »Čudna pot!«² so menili mnogi. »Iti bi bili morali pač navzgor! Saj je Krim zgoraj!«³ Morda je pa taka pot,«⁴ so rekli nekateri. Ob koncu vsega uganjanja in čakanja smo se znašli v podnožju Krima, v — Iškem Vitgarju. Kombi, ki je vozil daleč za nami strežno skupino, nas je zaman iskal na vrhu Krima. Šofer je spregledal odcépitev poti na Krim in na gorski poti z avtobusi ni tako lahko obračati, pa si je mislil:

»In jadra spet razprimo,
bregovom se izročimo...«⁵

»In kako je bilo potem?«⁶ se bo marsikdo vprašal. K sreči je šla večina v prijetno restavracijo in si utešila tam dnevne skrbi. Hudomušniki so namigavali, da je blagajnik prihranil nekaj pri kilometrini, večina pa je bila zadovoljna, da so živi in zdravi prišli z dolge poti. »Če bi vozili ponoči po strmih gorskih ovinkih, bi se morda pripetila še kaka nesreča. In štrbunk po bregu! To bi ne bila zabava!«, so potrjevali vsi modri.

Nato so vsi opazovali Krim kar od spodaj navzgor in se srečno vrnili vsak na svoj dom.

Dominik Bric

IVAN BLAZNIK — OSEMDESETLETNIK

Čebelar Ivan Blaznik, rojen dne 20. oktobra 1887, je dočkal 80 let. Bil je priden in požrtvovalen član in obenem več let predsednik naše čebelarke družine Prebold. Rad je vselej pomagal mladim čebelarjem pri pregledovanju čebel. Tudi

šolska mladina še zdaj prihaja k njemu, da ji pojasnjuje življenje čebel in opisuje čebelarstvo orodje in panje. Na društvenem občnem zboru v Celju je bil za svoje dolgoletne zasluge dne 19. marca leta 1967 odlikovan z redom Antona Janše III. stopnje.

Sodeluje pri več društvih. Pri gasilcih je že nad 60 let aktiven član in dolgoletni blagajnik. Bil je tudi odlikovan z zlato kolajno za svoje zasluge. Deluje



tudi pri izobraževalnem društvu Svoboda Prebold, potem kot pevec pri pevski sekciji in pri dramatični sekciji nad 50 let.

Bil je odlikovan z redom Svobode III. stopnje in dobil tudi diplomo. Za njegovo požrtvovalno delo in ves trud se mu iskreno zahvaljujemo ter mu želimo še dolgo srečnih in zdravih let pri njegovih ljubih čebelicah.

Ur. pripomba: Čestitkam se pridružuje tudi naša Zveza v imenu vseh slovenskih čebelarjev.

FRANC KONČAN — OSEMDESETLETNIK

Dne 28. novembra 1967 je praznoval predsednik Čebelarkega društva Kamnik-Domžale tov. Franc Končan svojo 80-letnico. Vsi čebelarji v društvu mu iskreno čestitamo k temu jubileju z željo, da bi z enakim navdušenjem kot doslej opravljal svoje poklicno delo in še naprej tako lepo skrbel za napredek našega društva.

Ur. op.: Čestitkam se pridružuje tudi Zveza v imenu vseh slovenskih čebelarjev. Da je ČD Kamnik-Domžale tako vzorno, je tudi zasluga našega jubilarja, ki kljub osmim križem še s pravo mladeniško čilostjo opravlja predsedniške posle. Se na mnoga leta!

Odbor

LETOŠNJA POMLAD

Letošnja pomlad se je začela zelo zgodaj. Ze ob koncu februarja smo imeli zelo milo vreme, ki je trajalo vse tam do srede marca. Nato se je poslabšalo. Ko je vse cvetelo, pa čebele nisoogle iz panjev zaradi hladnega in deževnega vremena.

Kakor sem že lani omenil, imamo tudi letos težave zaradi škropljenja sadnega drevja prav sedaj, ko te mlade jablane in hruške ravno najbolj cveto. Pod nasadom pa je mnogo medovite podrasti. Razumljivo je, da je ob škropljenju sadnega drevja mnogo čebel uničenih. Če vem, kateri dan bodo škropili, seveda čebele zaprem, da mi naravnost ne brizgajo po njih, če bi bile na paši. Kadar me pa ni doma, imam po škropljenju vse črno mrtvih čebel pred panji.

Zares me kar pretrese, če se spomnim starih zlatih časov mojega čebelarjenja, ko so čebele brez skrbi nabirale in nismo vedeli ne za kaparja ne za jabolčnega zavijača ali škrlupa, koloradskega hrošča niti za vse te škodljive insekte, ki jih moramo danes strupiti.

Vzporedno s tem uničujemo tudi nam koristne žuželke. Pa ne samo to, splošno je znano in tudi dokazano, da s hrano ti strupi počasi in vztrajno prodirajo tudi v naš človeški organizem.

Pri nas v Stari vasi smo kmetom vso tisto razkosano zemljo vzeli in jo združili v eno samo ogromno plantažo z več tisoč hektari sadnega drevja. Za ureditev teh plantaž smo samo v Sloveniji porabili težke milijarde, da o nadaljnjih stroških za vzdrževanje teh nasadov sploh ne govorim. Veliko vprašanje pa je, kam in kaj bomo z vsemi temi jabolki in hruškami. Doma ne bomo mogli vsega sami pojesti, sosedne države imajo pa same že vsega preveč. Zamislite si, da pride do katastrofe, sicer smo že itak v težkem gospodarskem položaju. Kaj če bomo morali vse te nasade podorati, pa kaj drugo posejati, npr. pšenico, ki nam je vsa zadnja leta močno primanjkovala.

Franjo Vrčko

DR. MILAN PODGORNİK



Letošnjo pomlad so pokopali v Celju svoje dni tako znanega ljubljanskega čebelarja dr. Milana Podgornika. Zaradi starosti je že pred desetimi leti nehal čebelariti. Nikakor ne bi bilo prav, da bi tako zaslužnega moža pozabili. Pred vojno je bil dr. Milan Podgornik eden izmed najbolj razgledanih in podjetnih ljubljanskih čebelarjev. Leta 1928 si je postavil na Rakeku lep čebelnjak, pozneje pa je imel v okolici Ljubljane več manjših zložljivih čebelnjakov, ki jih je uporabljal izključno le za vzrejo matic. Bil je med prvimi, ki se je po naukih prof. Josipa Verbiča začel zanimati za to čebelarstvo panogo. Govoril je več jezikov. Zato se je lahko seznanjal s tujo čebelarstvo literaturo, ki jo je vneto prebiral. Nič čudnega, da je poznal takratno čebelarstvo v širnem svetu. Kar je zvedel novega, je hotel takoj prenesti domov in preizkusiti tudi v svojem čebelarstvu. Pa ne samo to. Želel je biti tudi učitelj in mentor vsem tistim, ki so to želeli. Morda ga takrat nekateri ljudje niso razumeli, ker je bil nekam zaprte narave. Mladi čebelarji — začetniki pa smo se takrat radi zbirali okrog njega. Kmalu smo spoznali, da ima mož plemenito srce in da je silno navdušen za vsak napredek. Tista predvojna leta je tudi vneto sodeloval pri našem listu in skoro ni bilo številke, ki bi v njej ne našli njegovega imena.

Dr. Milan Podgornik se je rodil leta 1882 v zavedni slovenski družini v Čepovanu. Studiral je v Trstu in na Dunaju, kjer je tudi diplomiral in bil promoviran za doktorja prava. Potem je bil v bančni službi v Trstu in na Dunaju. Leta 1920 se je preselil v Jugoslavijo, kjer je opravljal različne službe. Bil je učitelj za tuje jezike, korespondent, prokurist in knjigovodja — izredno delaven, natančen in strog najprej do samega sebe, potem pa tudi do drugih.

Po vojni se je moral kot upokojenec zaradi takratne stanovanjske stiske umakniti iz Ljubljane. Izbral si je sončno Prle-

kijo, da bi tam še lažje čebelaril. Po smrti svoje soproge leta 1936. je še bolj osamel. Kmalu je opustil tudi čebele. Sorodniki in dobri prijatelji so skrbeli zanj. Leta 1958. se je preselil v Celje, kjer se je vključil v družino prof. Jaka Majcna. Tu so zelo lepo skrbeli zanj.

Ob grobu se je v lepem govoru poslovil od njega prof. Jaka Majcen, ki je opisal njegovo življenjsko pot, njegovo delavnost ter lepi značaj. Od čebelarjev ni bilo na pogrebu nikogar. V Celju ga kot čebelarja pač niso poznali. Naj te vrstice ovekovečijo njegovo ime, ki bo ostalo vselej s svetlimi črkami zapisano poleg tistih mož, ki so bili prav tako navdušeni in zaslužni za napredek slovenskega čebelarstva, kot je bil dr. Milan Podgornik.

E. S.

FRANC SAFARIČ

Našo čebelarstvo družino je zadel hud udarec. V nedeljo 2. julija 1967 smo spremili k zadnjemu počitku našega zaslužnega predsednika Franca Safariča, upokojenega šolskega upravitelja v Jurju ob Pesnici. Kljub boleznim, ki ga je mučila zadnji čas, je dočakal lepo starost, saj bi 1. novembra t. l. dosegel 85 let.

Čebelariti je pričel leta 1920. Postal je član čebelarke družine Lenart v Slovenskih goricah, kjer je služboval kot učitelj na ljudski šoli. Spoznal se je z Ivanom Iurančičem, s katerim je potem sodeloval. Potem je bil premeščen na šolo v Križevcih pri Ljutomeru, kjer je služboval do leta 1928. Tu je postal predsednik čebelarkega društva. Predaval je pri čebelarstvih organizacijah v okolici.

Leta 1928 je postal upravitelj osnovne šole v Sv. Jurju ob Pesnici, kjer je tudi čebelaril. Ob začetku druge svetovne vojne je bil kot zaveden Slovenec izseljen v Čuprijo. Ko se je po končani vojni vrnil, je organiziral čebelarstvo družino v obmejnem kraju in postal njen predsednik. Deloval je tudi pri Sadjarski in vrtnarski podružnici v kraju, dokler je niso razpustili. Za uspešno delo v prid čebelarstva ga je letos spomladi Zveza čebelarstvih društev v Ljubljani odlikovala z redom Antona Janša II. stopnje.

J. D.

Cebelarstvo družina Zg. Kungota

POROČILO ZA OKTOBER

V začetku meseca se je razširilo po vsej Sloveniji hladno vreme, ki je povzročilo v nižinah obilno padavin, v gorskih krajih pa je nad 1200 m snežilo. Po petih dneh se je vreme spremenilo. Otoplilo se je, kar je trajalo skoraj do konca meseca oktobra.

Opazovalci poročajo:

Zerovnica-Postojna: Oktober je bil suh in topel. V tem mesecu sem pobral med iz medišč in nadoknadil zimsko zalogo s sladkorjem. Minula čebelarska letina je bila dobra. Družine zasedajo vseh 9 satov.

Lovrenc na Pohorju: Ko bi ne bil krmil zadnjo dekada, bi bile mogoče čebele več porabile.

Selnica ob Dravi: Jesenska paša je tudi odpovedala. Oktobra je bilo zelo toplo in dosti izletov. Deževalo je samo 21 ur, kar je zelo redko za ta mesec.

Cezanjevci-Ljutomer: Letos so si nabrale čebele dovolj hrane za zimo. Samo eni družini, ki je zelo pozno izrojila, sem dodal nekaj medu za zimo. Poraba medu je zelo majhna. Če bo zima količkar ugodna, bodo čebele dobro prezimile.

Prosenjakovci-M. Sobota: Prva dekada je bila deževna, drugi dve pa lepi in suhi. Čebele so ves mesec pridno nosile obnožino. Na koncu druge dekade je padla huda slana skoraj v vseh predelih Pomurja.

Kraj opazovalnice	Donos ali poraba v			Skupno pridobil ali porabil dkg	Srednja mesečna toplotina °C	Dnevi			Sončni sij v urah
	I.	II.	III.			izletni	deževni	s snežno odejo	
	mesečni tretjini dkg								
Breg—Tržič	— 20	— 20	— 30	— 70	+12,0	26	6	—	82
Dražgoše—Šk. Loka . . .	— 70	— 50	— 50	— 170	+11,0	15	8	—	139
Zerovnica—Postojna . . .	— 50	— 80	— 100	— 230	+10,0	23	5	—	175
Rogatec	— 20	— 30	— 10	— 60	+11,6	29	3	—	183
Lovrenc na Pohorju . . .	— 50	— 35	—	— 85	+11,9	23	5	—	194
Selnica ob Dravi	—115	—126	— 105	— 346	+11,0	29	20	—	206
Lovrenc na Drav. polju . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cezanjevci—Ljutomer . .	— 50	— 30	—	— 80	+11,1	9	6	—	82
Prosenjakovci—M. Sobota .	— 60	— 30	— 30	— 120	+11,2	25	7	—	180
Svibnik—Črnomelj . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Iška vas	+ 30	+ 30	—	+ 60	+ 9,7	23	7	—	133
Škofije pri Kopru	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pušča—Bistra—Zagreb .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Povpreček	—	—	—	— 1,29	—	—	—	—	—

ZVEZA ČEBELARSKIH DRUŠTEV ZA SLOVENIJO

razpisuje mesto tajnika.

Pogoji so:

Prosilec mora biti čebelar-upokojenec s stanovanjem v Ljubljani ali okolici. Prijave sprejemamo do 20. decembra t.l. Nastop po možnosti 1. januarja 1968. Podrobna navodila dobite v tajništvu.

Tajništvo

ČEBELARSKE DRUŽINE

naj nemudoma naroče stare letnike našega strokovnega glasila, ki jih dobe brezplačno za svoje čebelarske krožke ali čebelarje, ki se zanimajo za čebelarstvo. Te letnike lahko dobe po pošti ali jih lahko dvignejo v našem tajništvu, Cankarjeva 3/II. Za krožke odpadejo poštni stroški.

Čebelarskim družinam (društvom) smo poslali letos prazne listine kot opomin. Tiskani seznami so dragi in jih polovica družin itak zavrže in uporablja prazne liste. V bodoče bodo tudi taki opomini odpadli. Navodila za sestavo seznamov članstva so v 10. in 11. številki našega lista.

Uprava

VABILO

Čebelarsko društvo Zagorje ob Savi ima svoj letni redni občni zbor v nedeljo, dne 10. decembra 1967 ob 9. uri v kopališki restavraciji na Izlakah. Na ta zbor vabimo vse člane in čebelarje na področju zagorske občine.

Odbor

KNJIŽICO O MEDU

z naslovom »MED — naša vsakdanja hrana in zdravilo« bi moral imeti vsak čebelar. V njej je namreč napisano prav vse, kar moramo vedeti o medu. Dodana pa ji je še zbirka receptov za gospodinje. V njih so natančna navodila, kako naj uporabljamo med v kuhinji, pri peki in za pijačo. Čebelarji, ki prodajajo med svojim odjemalcem, naj podare kako knjižico tudi njim. Tako bodo delali najboljšo propagando za večjo porabo medu. Knjižica stane le 3 N dinarje in jo je moč dobiti pri Medexu, društva po jo lahko naroče tudi skupno.

NAŠA RADIJSKA PREDAVANJA

December 1967

Julij Mayer: Pomen čebeljih proizvodov za ljudsko prehrano in zdravje

Januar 1968

Dr. Jurij Senegačnik: O gozdnem medenju

Valentin Benedičič: Čebelja paša v Sloveniji danes in v prihodnosti

Februar 1968

Dr. Leon Kocjan: Nova odkritja o čebeljih boleznih

Natančni datumi za ta predavanja bodo objavljeni v radijski prilogi Dela že en teden prej, pa tudi v napovedih dnevnega programa. Vsa predavanja bomo priobčili tudi v našem listu.

PROSLAVO

mednarodnega čebelarskega tedna bo priredila čebelarska družina Ljubljana v soboto 9. decembra t.l. v vseh prostorih restavracije Triglav na Miklošičevi cesti v Ljubljani. Začetek ob 20. uri. Program bo zelo pester. Vabimo vse čebelarje, njihove svojce, prijatelje in znance. Dobrodošli tudi čebelarji iz okoliških družin.

Odbor

PONATIS

Zveza je dala ponatisniti Debevčeve članke »S čebelami in čebelarji skozi stoletja«. Te smo objavljali v našem listu leta 1966. Brošurica je že izšla in jo lahko naročite pri Zvezi.

KUPIM

12 praznih AŽ-panjev (>gromovki«) na 11 sat. (41 × 28) sp. mere. Slavoljub Jovanović, Leskovac, Ul. J.M. brigade 139/A, SR Srbija.

STARE ČEBELARSKE KNJIGE

iščem, zlasti od avtorjev Anton Janša, dr. Dzierzon itd. Ponudbe prosim na: Alfred Gomolka, Handelsvertretungen, 6784 Thaleischweiler (Pfalz), Postfach 64, Deutschland. — (Prevod-Übersetzung): Suche alte Bienenbücher, besonders der Autoren: Anton Janša, Dr. Dzierzon etc. Angebote erbeten an: s. o.